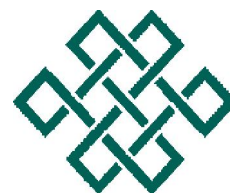

EUROPOS SAJUNGA
Europos fondas trečiųjų
šalių piliečių integracijai

Viešoji įstaiga
Nacionalinė regionų
plėtros agentūra

REKOMENDACIJOS

LIETUVOS RESPUBLIKOS TRIŠALEI TARYBAI

dėl trečiųjų šalių piliečių imigracijos politikos priemonių tobulinimo

2010-12-31 d.

VšĮ Nacionalinė regionų plėtros agentūra pagal Europos fondo trečiųjų šalių piliečių integracijos 2009 m. metinę programą įgyvendino projektą „Regioninių socialinės partnerystės tinklų kūrimas Lietuvoje“ (Nr. EIF/2009/3/26/PG/2). Projekto metu buvo atliekamas tyrimas, remiantis delfi grupės metodu. Pagal delfi grupės metu gautus rezultatus pateikiame gautas išvadas ir rekomendacijas, kurias parengė delfi grupės vedėjas ir ataskaitos rengėjas J. Ruškus, Vytauto Didžiojo universiteto, Socialinio darbo katedros profesorius.

Projekto „Regioninių socialinės partnerystės
tinklų kūrimas Lietuvoje“ vadovė
Aurelija Leišienė

Globalizacijos procesų įtakoje Lietuva vis labiau tampa atvira pasaulio dalimi, kurioje emigracija ir imigracija tampa kasdieninio gyvenimo dalimi. Emigracija ir imigracija kelia vis naujus iššūkius. Dėl emigracijos Lietuva praranda dalį savo visuomenės, galinčios kurti šalies gerovę ir ateitį, ir tai jau kelia rūpestį ne tik šalies politikams, tačiau ir darbdaviams, švietimo, socialinės apsaugos ir kitų sričių atstovams. Imigracija yra priešingas reiškinys, kai į šalį atvyksta dėl įvairių priežasčių. Ji kelia įstatymines, darbo rinkos, daugiakultūriškumo (kalbų ir kultūrų skirtumų), socialinės pagalbos ir kitus klausimus. Lietuvai tai naujas iššūkis, kadangi šiuolaikinė Lietuva visada pasižymėjo demografiškai išreikštu tautiniu grynumu, stipriu tautinio tapatumo susivokimu.

Nors Lietuvoje imigracijos mastai nėra dideli, tačiau akivaizdu, kad imigracijos procesų keliamos įtampos neretai girdimos Lietuvos viešajame diskurse. Kadangi imigracijos procesai neišvengiami, būtina Lietuvoje kuo daugiau diskutuoti imigracijos tema, didinti su imigracija susijusių asmenų kompetencijas, plėtoti visuomenės narių atvirumą. Imigracijai turi ruoštis ir viešojo sektoriaus institucijos (savivaldos, švietimo, sveikatos, socialinės apsaugos), nes joms vienaip ar kitaip reikės spręsti su imigracija susijusius klausimus. Kita vertus, akivaizdu, kad skirtingi požiūriai į imigraciją ir imigrantus yra neišvengiami, be to, neišvengiami ir įvairiausi tarpkultūriniai nesusipratimai, didinantys socialinę įtampą. Todėl būtina kuo daugiau diskutuoti imigracijos tema, įtraukiant kuo didesnę gyventojų dalį.

Žvalgomojo tyrimo focus grupė atlikta VŠĮ Nacionalinėje regionų plėtros agentūroje Šiauliuose, įgyvendinant projektą „Regionų socialinės partnerystės tinklų kūrimas Lietuvoje“. Tyrime dalyvavo 31 dalyvis atstovaujantis įvairias įstaigas bei organizacijose, susiduriančiose ir sprendžiančiose imigracijos klausimus. Pagrindinis tyrimo instrumentas buvo struktūrizuota apklausa raštu. Anketų grįžtamumo kvota lygi 89%.

Analizuojant duomenis buvo naudotas Leonardo Da Vinci Europos sąjungos programos Olandijoje sudarytas imigrantų sėkmingo integravimo į visuomenę modelis, kuris pravartus tuo, kad ne tik įvertina imigrantų integracijos į visuomenę veiksnius, tačiau ir numato priemones, kurios yra veiksmingos siekiant sėkmingos imigrantų integracijos plėtojant pilietiškumą demokratinėje visuomenėje.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Imigranto integracija į Lietuvos visuomenę kelia naujus iššūkius, susijusius tiek su visos visuomenės raida, tiek su imigravusio asmens trajektorijomis ir visuomeniniu dalyvavimu jam jaujoje Lietuvos visuomenėje. Akivaizdu, kad plečiantis imigracijos reiškiniui, auga ir visuomenės daugiakultūriškumas. Visuomenėje daugėja kitataučių, kurie neretai atsineša savo bendravimo įpročius, vertybes, poreikius. Lietuva negali į tai nereaguoti, dar daugiau, privalu reaguoti taip, kad į šalį atvykę asmenys būtų gerai priimti, nes akivaizdu, jei imigrantai patirs regimas ir neregimas kliūtis, atstūmimą ir atskirtį, jų integracija taps problemiška. Ypač svarbu:

- svetingos Lietuvos gyventojų nuostatos,
- tinkamas specialistų parengimas,
- institucijų prieinamumas,
- aiški socialinė politika.
- Socialinė partnerystė yra esminis principas, numanantis imigracijos proceso dalyvių įvairias sąveikas, reikšmingus sprendimus, aktyvias veiklas.

Analizė, išvados ir rekomendacija yra parengtos remiantis tarptautine patirtimi grįstu imigrantų ir pabėgėlių integracijos modeliu siekiant pilietiškumo (Logger, Paulsen, Rothfus, 2006).

IŠVADOS	REKOMENDACIJOS
<p>1. Telkiamasis ties baziniais imigranto poreikiais yra vienas iš esminių imigrantų integracijos veiksnių. Čia kertiniais dalykais tampa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • imigranto ir institucijų susikalbėjimas (kalbų mokėjimo klausimas), • kultūrinių skirtumų pripažinimas, • esminė informacija imigrantui, • tarnybų prieinamumas, • individuali pagalba imigrantui, • konsultavimas dėl apgyvendinimo. 	<ul style="list-style-type: none"> • Imigrantų ir institucijų atstovų susikalbėjimo galimybės. • Imigrantas turi turėti galimybę nesunkiai susirasti tarnybų darbuotojai specialistai privalo turėti vertėjo paslaugos) arba patys mokėti bent vieną užsienio kalbą. • Tarnyboje darbuotūsi skirtingomis užsienio kalbomis. Kultūrinių skirtumų klausimas suponuoja konkrečias televizijos ir radijo laidos lietuviams apie kitų kultūrinių ypatybių ypatybes. • Įvairiausi renginiai numatant ne monokultūrinio žmogės asmeninio kontakto būdu gali geriau vienas kitą pažinti. • Imigrantams taip pat būtinas lietuvių kultūrai būti integruotas kartu su kalbos kursais. • Esminės informacijos pateikimas imigrantui, lankstinukais su reikalingiausia informacija ir didesnio sektoriaus institucijų atvirumą bei prieinamumą. • Individuali pagalba: individualus konsultantas socialinėje, kultūrinėje, institucinėje aplinkoje, prieiti p...
<p>Telkiamasis ties imigrantų gyvenimo kokybe yra kitas esminis imigranto integracijos į Lietuvos visuomenę veiksnys. Deja, delfi grupė neišskyrė požymių, kurie apibūdintų tokį svarbų veiksnį kaip pasirinkimų kūrimas imigrantui.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pasirinkimų kūrimas: įvairių galimybių imigrantams Lietuvoje yra dar labai ankstyvoje fazėje, tuo tarpu p... labiau pažengusioms imigracijos srautais ir sprendimais. • Imigranto gyvenimo kokybė numano, kad aktyvūs (profesinės, asmeninės, bendrosios ir pan.). Todėl svarbūs: <ul style="list-style-type: none"> - individualus konsultavimas, - turimų kompetencijų atpažinimas, - imigranto nukreipimas viena ar kita profesine ar socialine srove. • Socialinių tinklų kūrimas - esminė priemonė p... imigrantas atsiduria tikrame visuomenės užribyje (sukuriama). • Bendruomenių kūrimas ir palaikymas. Bendruomenės neformalios, tautiniu ir netautiniu (interesų, profesinių ir kitų). • Bendruomenės turėtų būti atviros, sąveikautų su ap...
<p>Susitelkimas ties kaimynyste, bendruomenės vystymu ir politika yra dar vienas esminis imigrantų veiksnys. Čia kol kas dar mažai aktualizuojamas visa aprėpiantis darbas, tačiau mažai aktualizuojamas dėl to, kad imigracijos mastai dar nėra dideli. Kol kas ši tema nėra aktualizuojama, tačiau akivaizdu, kad didėjant imigracijos mastams, augs ir šie socialinio jautrumo klausimai. Nesprendžiami jie gali sukelti dideles problemines situacijas, kurios gali atsigręžti į pačią Lietuvos visuomenę.</p>	<p>Visa aprėpiantis darbas numano jautrias socialines imigracijos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • imigrantų vaikų tinkamas išsiliejimą į Lietuvos švietimo sistemą. • pagyvenusių asmenų ar sergančių asmenų socialinę ir sveikatos apsaugą. • kova prieš diskriminaciją, orientuota į teigiamos daugiakultūriškumo kova. • Savanorystės plėtojimas šioje srityje. Lietuvių savanorystės (praktikas) leistų plėtoti minėtą individualų konsultavimą. • Į savanorišką veiklą įtraukti jau sėkmingai integravusių imigrantų. • Sėkmingai integravęsi imigrantai gali dirbti ne tik savanoriškai, bet ir imigrantais dirbančias tarnybas. • Svarbu ir atskaitomybe grįstų rezultatų siekimas, k... leidžianti tiek specialistams, tiek patiems imigrantams didesnio imigranto savarankiškumo ir sociokultūrinės adaptacijos.
<p>Atpažinta vietos institucijų atsakomybės ir veiklų svarba. Neišvengiamai imigracijos procesus sprendžia vietos institucijos – savivaldybės ir seniūnijos – todėl ir jose turi būti atpažintos atsakomybės, veiklos, priemonės.</p>	<p>Būtina:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vietos savivaldos institucijose inicijuoti diskusijas a... • ieškoti problemų prevencijos būdų, didinti viešųjų p... • plėtoti bendruomeniškumą.
<p>Finansiniai imigranto situacijos sprendimai turi būti</p>	<p>Vienaip ar kitaip finansinė parama imigrantams b...</p>

apmąstomi bei diskutuojami jau šiandien, savivaldos institucijose bei nacionalinės politikos lygmenyje.	instrumentų, atlikti imigrantų finansinės paramos galim
Sisteminis imigracijos reiškinio pažinimas numano, kad imigracijos klausimai turi būti reflektuojami iš esmės, ne trumpalaikių projektų ir kitų iniciatyvų metu, bet nacionalinės politikos mastu. Esminiai principai ir priemonės būtų atpažįstamos visų bei realizuojamos konkrečioje imigranto integracijos praktikoje.	<p>Labai svarbu užsienio patirties analizė:</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifikuojant nesėkmingos ir sėkmingos patirties • projektuojant nesėkmingos patirties pamokas Lietu • sėkmingos patirties perkėlimo į Lietuvą galimybes.
Delfi grupės patirtis parodė, kad ypač svarbu dabartiniame etape atlikti imigracijos atvejų Lietuvoje analizes. Imigrantų atvejai yra labai skirtingi, negalima visus imigrantus sudėti į vieną klasterį, sutraukti į vieną tipą.	Būtina identifikuoti ir ištirti bent dešimt skirtingų im sėkmingos. Tokia analizė leistų ne tik atskleisti imigr Lietuvos vertybių ir įpročių, viešojo sektoriaus (prieinamumo, profesinio išitraukimo į darbo rinką yp intervencijos formomis.

